

מדת בדת

לע"נ מרת חיה שרה קולדצקי
בת ר' שלום ידידיה ע"ה
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 281 פרשת אחמו"ק תשפ"ה

שבועות י-טז

שינון הדף היומי בדרך קצרה

חסדא מי שומע לך ולר' יוחנן רבך וכי להיכן הלכה קדושתם, אמר לו רבה וכי אתה לא מודה לזה הרי שנינו שממותר הקטורת היו מפרישים שכר לאומנים שחיללוה על מעות האומנים ונתנו אותה לאומנים בשכרם ואח"כ חזרו ולקחו אותה מהתרומה החדשה וקשה להיכן הלכה קדושתה, אמר רב חסדא שאין להוכיח מקטורת

דף יא שהרי היא קדושת דמים, אך קשה שדבר שהוא רק קדושת דמים לא יפסול בו טבול יום ובקטורת שנינו שאם נתן אותה במכתשת היא נפסלת בטבול יום, ואין לומר שקדושת דמים נפסל בטבול יום שהרי שנינו שמועלים במנחות משהוקדשו ואחרי שקדשו בכלי הוכשרו להפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה ומשמע שבלי קדושת כלי אין בהם פסול, אך קשה שגם אם נאמר שקטורת יש בה קדושת הגוף א"כ יהיה בה פסול לינה והרי שנינו שקומץ ולבונה וקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משוח ומנחת נסכים מועלים בהם אחר שהוקדשו ואם קדשו בכלי הוכשרו להפסל בלינה וטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה ומשמע רק כשקדשו בכלי ולא בלי שקדשו בכלי, ויש לומר שאין לינה פוסלת בקטורת כי היא כצורתה כל השנה, אך עדיין קשה להיכן הלכה קדושתם ומבאר רבה שלב ב"ד מתנה אם הוצרכו הוצרכו ואם לא ילכו לדמים, והקשה אביי הרי רבה אמר שמי שהקדיש זכר לדמיו הוא קדוש קדושת הגוף וא"כ מה מועיל תנאי ב"ד, ויש לומר שרק באמר לדמי עולה קדוש קדושת הגוף אך אם אמר לדמי נסכים אינו קדוש, ומקשה אביי ממה ששנינו שפר ושעיר של יוה"כ שאבדו והפריש אחרים תחתם **עמוד ב** וכן שעירי ע"ז שאבדו והפריש אחרים תחתם לר' יהודה כולם ימותו ור"א ור"ש אומרים שירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהם לנדבה שאין חטאת ציבור מתה, וקשה שנאמר לב ב"ד מתנה, ויש לומר שאין להוכיח מאבודים כי אינם מצויים, ויש להקשות שפרה אדומה לא מצויה ובכ"ז שנינו שהיא נפדית על כל פסול שבה וכן אם מתה או נשחטה תפדה וכן אם מצא אחרת נאה ממנה תפדה אך אם שחטה על גבי מערכתה אין לה פדייה עולמית, ויש לומר שפרה היא קדשי בדק הבית, אך קשה מדוע תפדה אם מתה או נשחטה הרי צריך העמדה והערכה, ויש לומר שזה כדעת ר"ש שרק בקדשי מזבח מזבח צריך העמדה והערכה ובקדשי בדק הבית לא צריך העמדה והערכה, אך קשה מדוע בסיפא בשחטה על גבי מערכתה אין לה פדייה לעולם הרי ר"ש אומר שפרה מטמאה טומאת אוכלים כי היה לה שעת הכושר ור"ל אמר שלר"ש היא נפדית על גבי מערכתה כי העומד להפדות הוא כפדוי, אלא יש לומר שפרה נפדית לא כדעת ר"ש אלא מפני שדמיה יקרים ולב ב"ד מתנה גם כשאינה מצויה.

יש להקשות מדוע פרה שמתה תפדה הרי לא פודים קדשים להאכילם לכלבים אמר רב משרשיא שפודים רק בשביל העור, אך קשה וכי ב"ד מתנים בשביל העור, אמר רב כהנא שכן כמו שאומרים ששנה בגמל אפילו אזנו, אך יש להוכיח ממשנתנו שאמרו לר"ש מהו שיקרבו של זו בזה והוא אמר יקרבו אמרו לו ואם הכפרה לא שוה איך יקרבו אמר להם שכולם באו לכפר על טומאת מקדש וקדשיו ולכאורה נאמר שלב ב"ד מתנה, ויש לומר שר"ש לא סובר שלב ב"ד מתנה כמו שאמר רב אידי בר אבין בשם רב עמרם בשם ר' יוחנן שתמידים שלא הוצרכו לציבור לר"ש לא נפדים תמימים ולחכמים נפדים תמימים

אין לומר שהחכמים שחלקו על ר"ש זה במשנה של קטורת

דף יב שהרי קטורת אינה בת רעיה ואין לומר שזה החכמים של פרה כי יש לחלק שפרה דמיה יקרים, ואין לומר שזה רבנן שאמרו לר"ש במשנתנו שמי אמר שזה ר' יהודה אלא הוא

דף י שעירי הרגלים הוקשו לשעירי ר"ח שהם מכפרים בדבר של קודש, ואין לומר שהם יכפרו על של ר"ח שהרי למדנו **מאותה נושא עוון** ולא אחרת נושא עוון, ואין לומר שהם יכפרו על של יוה"כ שהרי כתוב **אחת בשנה** שכפרה זו תהיה אחת בשנה, ואין לומר שיכפרו על מה שיש בו ידיעה בתחילה ובסוף שהרי הוא בר קרבן ואם יש ידיעה בתחילה ולא בסוף על זה שעיר פנימי ויוה"כ תולים, ועל דבר שאין בו ידיעה בתחילה ויש בו ידיעה בסוף שעיר הנעשה בחוץ ויוה"כ מכפרים א"כ של ר"ח מכפר על דבר שאין בו ידיעה לא בתחילה ולא בסוף.

ר' חמא בר חנינא אומר שטעמו של ר"מ שכל השעירים כפרתם שוה שכתוב ושעיר שהוקשו כל השעירים זה לזה כי הואו מוסיף על ענין ראשון ובתחילה הבינו שאת כל אחד לומדים מהקודם לו, אך קשה שר' יוחנן אמר שבכל התורה כולה לומדים למד מהלמד מלבד קדשים שלא לומדים למד מלמד, ויש לומר שאת כולם לומדים מהשעיר הראשון, אך זה מובן במה שכתוב **ושעיר**, וקשה שבעצרת ויוה"כ לא כתוב **ושעיר**, ור' יונה מבאר שכתוב **אלה תעשו לה' במועדיכם** הוקשו כל המועדים זה לזה.

יש להקשות הרי ראש חודש אינו מועד, ויש לבאר כדברי אביי שחדש תמוז של השנה ששלחו את המרגלים היה מלא ועל זה נאמר **קרא עלי מועד לשבור בחורי**.

ר' יוחנן אומר שר"מ מודה בשעיר שנעשה בפנים שהוא לא מכפר את כפרת כולם שכתוב **אחת** שהוא מכפר רק כפרה אחת וכולם לא מכפרים את כפרתו שכתוב **אחת בשנה** שכפרה זו תהיה אחת בשנה וכן שנינו שלר"מ על מה שאין ידיעה בתחילה ולא בסוף, וכן על מה שאין ידיעה בתחילה ויש בסוף וטהור שאכל את הטמא שעירי רגלים ור"ח ושעיר הנעשה ביוה"כ בחוץ מכפרים והוא שיר את שעיר הנעשה בפנים וכן את כפרתו.

לר"ש שעיר ר"ח מכפר על טהור שאכל טמא ויש לדקדק שאמנם שעיר ר"ח לא מכפר על של רגלים שכתוב **עוון** עון אחד הוא נושא ולא נושא שני עוונות אך מדוע של רגלים לא מכפר על של ר"ח, יש לומר שכתוב **אותה נתן לשאת את עוון העדה** ולא אחר נושא עוון, וכן מה שרגלים לא מכפר על יוה"כ שכתוב **אחת בשנה** שכפרה זו היא אחת בשנה אך מדוע של יוה"כ לא מכפר על של רגלים, יש לומר שכתוב אחת שהוא מכפר כפרה אחת ולא שתי כפרות, אך קשה שאחת נאמר על שעיר הנעשה בפנים ויש לומר שכתוב מלבד חטאת הכיפורים **עמוד ב** והוקש חיצון לפנימי.

ר"ש בן יהודה אמר בשם ר"ש שר"ח מכפר קצת וכן שעירי רגלים יותר ויוה"כ מכפר על הכל, וקשה שאמנם של ר"ח לא מכפר על של רגלים שכתוב **עון** עון אחד הוא נושא ולא שתיים, א"כ של רגלים לא יכפרו על של ר"ח שכתוב **אותה** אותה נושא עוון ולא אחר, יש לומר שהוא לא סובר לדרוש אותה, אך קשה שאמנם של רגלים לא מכפר על של יוה"כ כי כתוב **אחת בשנה** שכפרה זו היא אחת בשנה אך לפ"ז נאמר ששל יוה"כ לא יכפר על של רגלים שכתוב **אחת** שהוא מכפר כפרה אחת, יש לומר שהוא לא דרש אחת ולכאורה הסיבה היא כי אחת כתוב בשעיר הנעשה בפנים אך לפ"ז נאמר ששל רגלים יכפר על של שעיר חיצון של יוה"כ כי אחת נאמר רק בשעיר הנעשה בפנים, ויש לומר שבאמת הוא דרש אחת אלא הוא למד מהפסוק **וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה** שרק קרנותיו של מזבח פנימי מכפר כפרה אחת ולא שתיים אך של חיצון מכפר שתי כפרות.

עולא אומר בשם ר' יוחנן שתמידים שהציבור לא צריך אותם ניתן לפדותם גם בתמותם, וכשרבה אמר שמועה זו אמר לו רב

אומר שלשיטתו שלב ב"ד מתנה לכן יקרבו אך לר"ש אין לב ב"ד מתנה ומדוע יקרבו, אך ניתן לומר שזה ר"מ והוא אמר לר"ש לשיטתי שכל השעירים כפרתם שוה לכן יקרבו אך לשיטתך מדוע יקרבו, ויש לומר שר' יוחנן למד מקבלה שלר"ש לא נפדים תמימים ולחכמים נפדים ולר"ש שלא סובר שלב ב"ד מתנה אמר ר' יצחק בשם ר' יוחנן שמביאים אותם לקיץ המזבח שכשהמזבח בטל מקריבים אותם עליו, ור' שמואל בר יצחק אומר שר"ש מודה בשעירי חטאת שלא מקיצים בגופם אלא בדמיהם ויש לומר שמה שהיה עולה קרב עולה אך מה שהיה חטאת ועכשיו בא לעולה גוזרים בו לפני כפרה משום לאחר כפרה, ואביי מוכיח ממה ששנינו שפר ושעיר של יוה"כ שאבדו והפריש אחרים תחתיהם וכן שעירי ע"ז שאבדו והפריש אחרים תחתיהם לר' יהודה כולם ימותו ולר"א ור"ש ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהם לנדבה שחטאת ציבור לא מתה ולא אומרים שיקריבו אותם לעולה אלא שגוזרים אחר כפרה משום לפני כפרה, ורבא מוכיח ממה ששנינו בשעיר יוה"כ שאחד מת והביאו אחר להגלה השני ירעה עד שיסתאב וימכר ודמיו יפלו לנדבה ולא אומרים שהוא עצמו יקרב לעולה אלא שגוזרים אחר כפרה משום לפני כפרה, ורבנא מוכיח ממה ששנינו באשם שמתו או כיפרו בעליו ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה ולר"א ימות ולר' יהושע יביא בדמיו עולה ולא אומרים שיקרב הוא עצמו לעולה אלא שגוזרים אחר כפרה משום לפני כפרה, וכן שנינו: מה מביאים ממותרות **עמוד ב** קיץ כמו בנות שוח למזבח, ויש להקשות הרי נאמר כי כל שאור וכל דבש לא תקריבו אלא פירש רב חנינא כמו בנות שוח לאדם.

ר"נ בר רב חסדא אומר שלא מקיצים בעולת העוף ורבא אומר שזה בדוי וזה לא יתכן שאני אמרתי בשם רב שימי מנהרדעא שמותרות הולכות לנדבת ציבור ואין עולת עוף בציבור, ושמואל סובר בזה כר' יוחנן שרב יהודה אמר בשם שמואל שבנדבת ציבור הסכין מושכתן למה שהן, וכן יש להוכיח מהמשנה שר"ש מודה בשעיר שלא קרב ברגל יקרב כר"ח ואם לא קרב כר"ח יקרב ביוה"כ ואם לא קרב ביוה"כ יקרב ברגל ואם לא קרב ברגל זה יקרב ברגל אחר שמתחילתו לא בא אלא לכפר על מזבח החיצון. שעיר הנעשה בפנים מכפר על זדון טומאת מקדש וקדשיו, ולומדים את זה בכרייתא מהפסוק **וכפר על הקודש מטומאות בני ישראל ומפשעיהם** ופשעים הכוונה למרדים וכמו שכתוב **מלך מואב פשע בי** וכן כתוב **אז תפשע לבנה בעת ההיא**, חטאות הכוונה לשגגות כמו שכתוב **נפש כי תחטא בשגגה**.

על שאר עבירות קלות וחמורות הודע ולא הודע הזדונות והשגגות שעיר המשתלח מכפר, יש להקשות שלכאורה קלות הכוונה עשה ולא תעשה חמורות הכוונה כריתות ומיתות ב"ד הודע הכוונה מזיד לא הודע הכוונה שוגג, ומבאר רב יהודה שעל שאר עבירות שבתורה בין קלות בין חמורות בין שעשאן בשוגג בין שעשאן במזיד בין נודע לו ספיקן בין לא נודע לו ספיקן, והקלות זה עשה ולא תעשה והחמורות הם כריתות ומיתות ב"ד, ויש להקשות אם מדובר בעשה שלא עשה תשובה הוא לא יכול להביא קרבן שהרי כתוב זבח רשעים תועבה, ואם עשה תשובה זה מתכפר לו כל יום שהרי שנינו שאם עבר על עשה ועשה תשובה לא זו משם עד שמוחלים לו

דף יג מבאר ר' זירא שמדובר כשעדיין הוא עומד במרדו וכרבי שאומר שיוה"כ מכפר על כל עבירות שבתורה בין עשה תשובה בין שלא עשה תשובה חוץ מפורק עול ומגלה פנים בתורה ומיפר ברית בבשר שאם עשה תשובה יוה"כ מכפר עליו ואם לא עשה תשובה אין יוה"כ מכפר, ורבי למד מהפסוק **כי דבר ה' בזה** זה הפורק עול והמגלה פנים בתורה **את מצותו הפר** זה המפר ברית בבשר **הכרת תכרת הכרת** לפני יוה"כ תכרת אף לאחר יוה"כ, ואין לומר שגם בעשה תשובה כי כתוב **עונה בה שרק בזמן שעוונה בה**, וחכמים למדו **מהכרת תכרת הכרת בעוה"ז תכרת לעוה"ב ועוונה בה** מלמד שאם עשה תשובה ומת המיתה ממרקת, אך קשה שלא יתכן להעמיד את משנתנו כרבי שהרי הסיפא היא כר' יהודה ששנינו אחד ישראלים ואחד כהנים ואחד כהן משוח ור' יהודה הוא הסובר כך וא"כ הרישא גם כר' יהודה, ורב יוסף

מבאר שהמשנה היא כדעת רבי והוא סובר כר' יהודה לענין כפרת שעיר המשתלח, ואביי שאל האם רב יוסף אמר בדוקא שרבי סובר כר' יהודה אך ר' יהודה לא סובר ברישא כרבי, או שאם רבי סובר בסיפא כר' יהודה ר' יהודה יסבור כמותו ברישא ורב יוסף אמר רק דרך ארץ שהתלמיד למד כרבו אמר לו רב יוסף שאמרתי בדוקא שרבי סובר כר' יהודה אך ר' יהודה לא סובר כרבי ששנינו בכרייתא שאין לומר שיוה"כ מכפר גם על שאינם שבים ולומדים מחטאת ואשם שמכפרים ויוה"כ מכפר וכמו שחטאת ואשם מכפרים רק על השבים כך יוה"כ מכפר רק על השבים אך ניתן לפרוך שחטאת ואשם לא מכפרים על מזיד כשוגג וא"כ נאמר שיוה"כ שמכפר על מזיד כשוגג הוא יכפר גם על שאינם שבים, אלא יש ללמוד ממה שכתוב **אך בעשור לחודש השביעי** אך חילק שהוא מכפר רק על השבים, וסתם כרייתא של ספרא זה ר' יהודה, אך יש להקשות מברייתא אחרת בספרא שאין לומר שיוה"כ יכפר רק על המתענה בו וקראו מקרא קודש ולא עשה בו מלאכה ואם לא התענה ולא קראו מקרא קודש ועשה בו מלאכה הוא לא יכפר, קמ"ל יום כיפורים הוא מכל מקום, אמר אביי שהברייתא הזו היא כרבי ורבא אומר שגם הכרייתא שמכפר רק על השבים היא כרבי והוא מודה שיוה"כ לא מכפר על כרת שעבר עליו בו ביום שאם לא כן לא יהיה שייך כרת ביוה"כ עצמו כי זה כבר מתכפר לו בעצם היום, אך יש לדחות שיתכן להעמיד שעבר על יוה"כ בלילה ומת שהיום לא כיפר לו, **עמוד ב** אלא יש לומר שלרבי כרת של היום לא מתכפר לו, אך יש לדחות שניתן להעמיד כשאכל אומצא ונחנק ומת מיד או כשאכל סמוך לשקיעת החמה שלא היה זמן בעיצומו של היום לכפר

יש להקשות ששנינו במשנה לגבי שעיר המשתלח אחד ישראלים אחד כהנים ואחד כהן משוח ואח"כ אומרת המשנה מה בין ישראל לכהנים ולכהן משוח, ומבאר רב יהודה שכוונת המשנה שבין ישראל בין כהנים ובין כהן משוח מתכפרים בשעיר המשתלח בשאר עבירות אך יש חילוק ביניהם לגבי טומאת מקדש וקדשיו והפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו וזה כדעת ר' יהודה שדרש בפסוק **וכפר את מקדש הקודש** זה לפני ולפנים, **את אהל מועד** זה היכל, **מזבח** כמשמעו, **יכפר** אלו עזרות, **כהנים** כמשמעו, **עם הקהל** אלו ישראל, **יכפר** אלו הלויים, וכולם שוים שהם מתכפרים בשעיר המשתלח בשאר עבירות, ור"ש אומר שכמו שדם שעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל בטומאת מקדש וקדשיו כך דם הפר מכפר על הכהנים בטומאת מקדש וקדשיו, וכמו שוידוי שעיר המשתלח מכפר על ישראל בשאר עבירות כך וידוי הפר מכפר על הכהנים בשאר עבירות, ויש להקשות שלר"ש אם לא הושו בכפרה בשאר עבירות במה הושו ישראל לכהנים, יש לומר שהם שוים שהם בני כפרה אך כל אחד מתכפר בשלו, וטעמו של ר"ש שלומדים מהפסוק **ולקח את שני השעירים** שהוקש שעיר המשתלח לשעיר שנעשה בפנים שאינו מכפר על הכהנים בטומאת מקדש וקדשיו שהרי **נאמר אשר לעם** כך שעיר המשתלח לא מכפר על הכהנים בשאר עבירות, ור' יהודה סובר שהם הוקשו לענין זה שהם צריכים להיות שוים במראה ובקומה ובדמים, ולפ"ז הכרייתא שלומדת מהפסוק **ושחט את שעיר החטאת אשר לעם** שהכהנים לא מתכפרים בו אלא בפרו של אהרן, ואין לומר שהם לא יתכפרו בשל אהרן שהרי כתוב **אשר לו** וא"כ לא יהיה להם כפרה, אלא יש ללמוד ממה שכתוב **יכפר על הכהנים** א"כ יש להם כפרה ועדיף שיתכפרו בשל אהרן כי הותר מכללו אצל ביתו ולא בשעיר שנעשה בפנים שלא הותר מכללו לגבי ביתו, ואם יש לך לפרוך על כך יש ללמוד מהפסוק בית אהרן ברכו את ה' בית הלוי ברכו את ה' יראי ה' ברכו את ה', ואמר ר' ירמיה שזה לא כדעת ר' יהודה כי לשיטתו יש לכהנים כפרה עם ישראל בשעיר המשתלח, ורבא אמר שזה כדעת ר"ש שאין לכהנים כפרה בשעיר המשתלח, ואביי סובר שניתן לומר שזה כר' יהודה וכוונת הכרייתא שהיינו אומרים שאין לכהנים כפרה בטומאת מקדש וקדשיו וכשכתוב יכפר על הכהנים א"כ יש להם כפרה בשאר עבירות

וכמו שיש להם כפרה בשאר עבירות כך יתכפרו בטומאת מקדש וקדשיו

דף יד ועדיף שיתכפרו בפרו של אהרן כי הותר מכללו אצל ביתו ולא בשעיר שנעשה בפנים שלא הותר מכללו אצל ביתו ואם תפרוך על כך יש ללמוד מהפסוק **בית אהרן ברכו את ה'** ויש לפרש שהיה ניתן לפרוך שכתוב ביתו ויש להוכיח שכל הכהנים נקראים ביתו כמו שכתוב **בית אהרן ברכו את ה'**, אך יש להקשות שמהפסוק **אשר לעם** לומדים שביאו אותו משל העם, ויש לומר שאת זה ניתן ללמוד מהפסוק **ומאת עדת בני ישראל**, וכן יש להקשות על מה שלמדו **מאשר לו** כי לומדים מזה שהכה"ג מביא משלו ולא משל ציבור ואין לומר שאמנם לא יביא משל ציבור שהרי אינם מתכפרים בו אך יביא משל הכהנים שהם מתכפרים בו ולומדים **מאשר לו** שרק משלו, ואין לומר שזה רק לכתחילה ואם הביא משל הכהנים כשר כי כתוב **שוב אשר לו** ושנה עליו לעכב, ויש לומר שהיה קשה לתנא שכמו שהעם לא מתכפרים כי הם לא חסרו על הפר ממון א"כ גם הכהנים לא יתכפרו כי לא נחסר מהם ממון ולכן לומדת הברייתא שכולם נקראים ביתו. **לר"ש מובן** מדוע כתוב שני וידויים ודם הפר אחד כנגד שעיר הנעשה בפנים ואחד כנגד שעיר שנעשה בחוץ ואחד כנגד שעיר המשתלח אך לר' יהודה קשה מדוע כתוב שני וידויים ודם הפר ומספיק וידוי אחד ודמו אחד לו ואחד לביתו, ויש לומר כדברי התנא שאצל ר' ישמעאל שמדת הדין נוהגת שעדיף שיבא זכאי לכפר על החייבים ולא יבא חייב לכפר על החייבים

פרק ידיעות הטומאה.

משנה ידיעות הטומאה שתיים שהן ארבע כגון שנטמא וידע ואח"כ נעלם ממנו הטומאה אך הוא זוכר שהוא בקודש או שנעלם ממנו הקודש אך הוא זוכר את הטומאה או שנעלמו ממנו הקודש והטומאה ואחרי שהוא אכל את הקודש נזכר שנטמא חייב עולה ויורד, אם נטמא וידע ונעלמה ממנו הטומאה והוא זוכר שהוא במקדש או שנעלם ממנו הטומאה והוא במקדש והוא ידע שהוא טמא או שנעלם ממנו זה וזה והוא נכנס למקדש ולא ידע וידע רק משיצא הוא חייב עולה ויורד, וחייב בין שנכנס לעזרה בין שנכנס לתוספת העזרה כי מוסיפים על העיר והעזרות במלך ונביא ואורים ותומים וסנהדרין של שבעים ואחד ושתי תודות ושיר וב"ד הולכים אחריהם ושתי תודות אחריהם וכל ישראל אחריהם. **עמוד ב** התורה הפנימית נאכלת והחיצונה נשרפת ומה שלא נעשה בכל הנ"ל הנכנס לשם בטומאה אינו חייב על כך.

אם נטמא בעזרה ונעלמה ממנו טומאה והוא זוכר את המקדש או שנעלם ממנו מקדש והוא זוכר את הטומאה או שנעלם ממנו זה וזה והוא השתחוה או ששהה בכדי השתחוואה או שהלך בדרך יותר ארוכה אחרי שנודע לו שהוא טמא הוא חייב ואם הלך בדרך קצרה פטור, וזו מצות עשה שבמקדש שלא חייבים עליה, ובגדה זה שייך במקרה שהוא שימש עם טהורה ואמרה לו נטמאתי ופרש מיד הוא חייב כיון שביציאתו יש לו הנאה כביאתו, ר"א למד מהפסוק **השרץ ונעלם ממנו** שחייב רק על העלם שרץ ולא על העלם מקדש, ור"ע למד מהפסוק **נעלם ממנו והוא טמא** שחייב רק על העלם טומאה ולא על העלם מקדש, ור' ישמעאל למד ממה שכתוב **ונעלם שתי פעמים** לחייב על העלם טומאה ועל העלם מקדש. **גמרא** רב פפא הקשה לאביי מדוע כתוב שתיים שהן ארבע הרי זה שתיים שהן שש, כי יש ידיעת טומאה תחילה וסוף, ידיעת הקודש תחילה וסוף ידיעת מקדש תחילה וסוף, אך לכאורה מדוע רב פפא הקשה שיש שש הרי יש שמונה שנמנה טומאה של קודש וטומאה של מקדש, אך יש לומר ששם טומאה אחת היא, ורב פפא מבאר שאמנם יש שמונה אך לא מנו את הארבע הראשונים שאינם מביאים אותו לידי קרבן ומנו רק את הדי האחרונים שהם המביאים אותו לידי קרבן, וללישנא בתרא מנו את הידיעות הראשונות שאינם בכל התורה שלא צריך ידיעה תחילה ולא מנו את האחרונות שישנם בכל התורה.

רב פפא מסתפק במקרה שנעלמו ממנו הלכות טומאה ואין לומר שהספק הוא שהוא לא ידע אם שרץ טמא או צפרדע טמא כי תלמיד פשוט יכול ללמוד את זה בבית רבו אלא שהוא

יודע ששרץ טמא אך אינו יודע אם מטמא בכעדשה או יותר מכך והספק הוא כיוון שהוא יודע שיש טומאת שרץ בעולם א"כ זה נחשב ידיעה, או שכיוון שהוא לא יודע שיש טומאה בשעור הזה זה נקרא העלם, ונשאר בתיקו.

ר' ירמיה מסתפק בכך כבל שעלה לא"י ואינו יודע את מקום המקדש ולכאורה לר"ע שצריך ידיעה בתחילה ודאי אין לחייבו בהעלם מקדש, ולר' ישמעאל שמחייב על העלם מקדש לא צריך ידיעה בתחילה, ויש לומר שהספק הוא לדעת רבי שמצריך ידיעה בתחילה והוא מחייב בהעלם מקדש וידיעת בית רבו נחשבת ידיעה, והשאלה היא האם כיון שהוא יודע שיש מקדש בעולם זה נחשב ידיעה או שזה לא ידיעה כיון שאינו יודע את מקום המקדש, ונשאר בתיקו.

רב שימי בר חייא אומר שהמקור לכך שצריך את מה שהמשנה מונה לתוספת העזרה שכתוב בפסוק **ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו**

דף טו וכן תעשו לדורות, ורבא מקשה ששינוי שכל הכלים שעשה משה משיחתם מקדשתם ומכאן ואילך עבודתם מחנכתם, ולכאורה נאמר גם שם וכן תעשו לדורות, ויש לומר שלגבי משיחה יש פסוק **וימשחה אותם שרק אותם** במשיחה ולא לדורות במשיחה ואין לומר שאותם במשיחה ולדורות או במשיחה או בעבודה, מבאר רב פפא שכתוב **אשר ישרתו במ בקודש** שהתורה תולה את הכלים בשירות, ולפ"ז מה שכתוב **אותם** מלמד שלא נאמר שרק אותם במשיחה ולדורות במשיחה ובעבודה שהרי כתוב **וכן תעשו** ולכן כתוב אותם שרק אותם במשיחה ולא לדורות במשיחה.

שנו בברייתא על דברי המשנה שהיו שתי תודות שמדובר בלחמם אך לא בבשרם והמקור לתודות אמר רב חסדא שלומדים מהפסוק **ואעמידה שתי תודות גדולות ותהלוכות לימין מעל החומה**, ואין לפרש גדולות ממין גדול שא"כ היה צריך לכתוב פרים אלא גדולות במינם, והראיה היא שאין חשיבות כלפי שמיא שהרי שינוי שנאמר בעולת בהמה **אשה ריח ניחוח** וכן במנחה נאמר **אשה ריח ניחוח** וללמד שאחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים אלא הכוונה גדולה שבתורה והיינו לחם חמץ כמו ששינוי שתודה באה מחמש סאים ירושלמיות שהם שש מדבריות שהם שתי איפות ואיפה היא ג' סאים עשרים עשרון עשרה לחמץ ועשרה למצה, ובמצה יש ד' מינים חלות רקיקים ורבוכה.

רמי בר חמא אומר שהעזרה מתקדשת בשיירי מנחה ולומדים את זה מירושלים שדבר הנאכל בה מקדשה כך עזרה דבר הנאכל בה מקדשה, אך קשה וכי לחמי תודה לא נאכלים בעזרה, אלא יש ללמוד מירושלים שדבר שנאכל בה ויוצא ממנה נפסל כך העזרה מתקדשת בדבר שנאכל בה וכשהוא יוצא ממנה הוא נפסל ואין לומר שכמו שבתודה מדובר בחמץ כך בעזרה מדובר בחמץ, שיש לדחות שמנחה אינה חמץ **עמוד ב** ואין לומר שהוא מחמיץ את השייריים ויקדש בהם שהרי כתוב **לא תאפה חמץ חלקם** ומבאר ר"ל שאף חלק מהם לא יאכל חמץ, אך לכאורה יש לומר שיכול לקדש בשתי הלחם בעצרת אך זה לא יתכן שאם נבנה ביהמ"ק מערב עצרת אי אפשר לקדשו כי צריך קידוש בשעת בנין ואין לומר שיבנו ביו"ט ויקדשוהו ביו"ט כי בנין ביהמ"ק לא דוחה יו"ט, ואין לומר שישאיירו את שתי הלחם למוצאי יו"ט ואז יבנו ויקדשו כי הוא נפסל בלינה, ואין לומר שיבנו מערב יו"ט וישאיירו קצת שעד שיקדש היום יגמרוהו ויקדשוהו כי אין בנין ביהמ"ק בלילה שכתוב **וביום הקים את המשכן** ביום אתה מקימו ולא בלילה ולכן לא ניתן להעמיד שמקדשים בשתי הלחם.

שנו בברייתא שמקדשים בשיר של תודה בכנורות ובנבלים ובצלצלים על כל פינה ופינה ועל כל אכף גדולה שבירושלים, ואומר את הפסוק **ארוממך ה'** כי דיליתני ואת הפרק של שיר של פגעים שכתוב **יפול מצדך אלף ורובה מימינך**, ויש קוראים לו שיר של נגעים שכתוב ונגע לא יקרב באהלך, ומתחיל מהפסוק **יושב בסתר עליון בצל ש-ד-י יתלונן** עד הפסוק **כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך**, ואומר את הפרק **מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום** בו ה' מה רבו צרי עד

הפסוק לה' הישועה על עמך ברכתך סלה. ריב"ל היה אומר את הפסוקים הנ"ל קודם שישן, ויש להקשות הרי ריב"ל אמר שאסור להתרפאות בדברי תורה, יש לומר שמתוך כדי להגן ומה שהוא אסר זה רק על מכה, אך קשה שעל מכה זה לא רק אסור וזה יותר חמור ששנינו שהלוחש על המכה אין לו חלק לעוה"ב, ויש לומר כדברי ר' יוחנן שמדובר ברובק שלא מזכירים שם שמים על הרקיקה.

שנינו במשנה שב"ד הולכים והתודות אחריהם, יש להקשות שכתוב בפסוק **וילך אחריהם הושעיה וחצי שרי יהודה**, יש לומר שב"ד הולכים ושתי תודות מהלכות וב"ד אחריהם ונחלקו ר' חייא ור"ש בן רבי אם הן הולכות זו אחר זו או זו כנגד זו, ולדעה הזו מה שכתוב **הפנימית** הכוונה זו שקרובה לחומה ומי שאמר זו אחר זו הפנימית הכוונה לתורה שקרובה לב"ד, ויש להקשות ששנינו שפנימית נאכלת וחיצונה נשרפת וזה מובן למי שמפרש זו אחר זו ולכן הפנימית נאכלת כי החיצונה הלכה לפניו וקדשה אותה אך למ"ד זו כנגד זו שניהם קדושים יחד, אך יש לדחות שזה קשה גם למ"ד זו אחר זו איך קדושה אחת מהם הרי כתוב שאם לא נעשית בכל אלו לא מתקדשת ואף למ"ד שמספיק באחת מכל אלו אך שניהם מצותם שוה אלא מבאר ר' יוחנן

דף טז שאחת נאכלת על פי נביא ואחת נשרפת על פי נביא.

רב הונא שנה שצריך לעשות בכל אלו ור"נ אומר שהמשנה שנתה באחת מכל אלו, ונחלקו שרב הונא סובר קדושה ראשונה שקידש יהושע קדשה לעתיד לבא ועזרא קידש בלי אורים ותומים שזה רק זכר, ור"נ סובר שמספיק באחת מכל אלו שקדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא וא"כ עזרא קידש גם בלי אורים ותומים, ורבא מקשה ששנינו כל שלא נעשית בכל אלו, ויש לומר שיש לשנות באחת מכל אלו, ויש להוכיח ממה שאבא שאול אמר שהיו שני מפלסים בהר המשחה תחתונה ועליונה התחתונה התקדשה בכל אלו והעליונה לא התקדשה בכל אלו אלא בעולי גולה שלא היה מלך ואורים ותומים, התחתונה שקדושתה גמורה נכנסו אליה עמי הארץ ואכלו שם קדשים קלים ולא מעשר שני וחברים אכלו שם קדשים קלים ומעשר שני, והעליונה שקדושתה לא גמורה עמי הארץ אכלו שם קדשים קלים ולא מעשר שני וחברים לא אכלו שם לא קדשים קלים ולא מעשר שני ומה שלא קדשוה שמוספים על העיר ועל העזרות רק במלך ונביא ואורים ותומים ובסנהדרין של ע"א ובב' תודות ובשיר, ולמה קדשוה ולכאורה אכן לא קדשו אלא השאלה היא למה הכניסוה כי היא היתה מקום גילוייה של ירושלים שהיא נוחה להכבש משם, ויש לומר שנחלקו בזה תנאים ששנינו ר"א אמר שמעתי שכשבנו בהיכל עשו קלעים להיכל ולעזרות אלא שבהיכל בנו מבחוץ ובעזרות בנו מבפנים, ור' יהושע אמר שמקריבים אף שאין בית ואוכלים קדשים קלים ומעשר שני אף שאין חומה מפני שקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא א"כ משמע שר"א סבר שלא קדשה לעתיד לבא, ורבינא אמר לרב אשי שניתן לומר שלכו"ע קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבא וכל אחד מהתנאים אמר מה שהוא שמע ומה שעשו קלעים לדעת ר"א הוא רק לצניעות בעלמא, אלא יש לומר שנחלקו תנאים בברייתא לגבי ערי חומה שר' ישמעאל אמר למה מנו חכמים את אלו שכשעלו בני הגולה מצאו את אלו וקדשוה אך הראשונות בטלו משבטלה הארץ, א"כ הוא סבר שקדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא, וישנה ברייתא שר' ישמעאל בן ר' יוסי אמר וכי אלו בלבד היו הרי כתוב **ששים עיר כל חבל ארגוב ממלכת עוג בבשן כל אלה ערים בצורות חומה גבוהה**, ומה שמנו חכמים את אלו שאותן מצאו בני הגולה וקדשוה, ולכאורה לקמן אמרנו שאין צורך לקדשם אלא שמצאו את אלו ומנאום ולא רק אלו אלא כל מה שיהיה לך מסורת מאבותיך שהיא מוקפת חומה מימות יהושע בן נון כל המצווה הללו נוהגים בה שקדושה ראשונה קדשה לשעתה ולעתיד לבא, ולכאורה יש סתירה בדעת ר' ישמעאל בן ר' יוסי ויש לומר שיש שני תנאים בדעתו, ועוד יש לומר שאחד מהם אמר ר"א בן ר' יוסי ששנינו בברייתא שר"א בן ר' יוסי דרש בפסוק **אשר לו חומה** אף אין לו עכשיו אך היה לו קודם לכן.

עמוד ב המשנה אומרת שהנטמא בעזרה חייב ואמר ר"א שלומדים את זה מהפסוק **את משכן ה' טימא** ויש פסוק **את מקדש ה' טימא** אם אינו ענין לנטמא בחוץ לומדים מזה לנטמא בפנים, ויש להקשות וכי הפסוקים מיותרים הרי שנינו שר"א אמר מדוע נאמר מקדש ומשכן שאם היה כתוב רק משכן היינו אומרים שרק על משכן חייב כי הוא נמשך בשמן המשחה קמ"ל שחייב גם על מקדש, ואם היה כתוב מקדש היינו אומרים שחייב רק על מקדש כי קדושתו קדושת עולם קמ"ל שחייב גם על משכן, ויש לומר שר"א דייק שאם משכן נקרא מקדש ומקדש נקרא משכן והם שוים מדוע התורה לא קראה לשניהם או משכן או מקדש והתורה חילקה בשמם ליתר שחייב בנטמא במקדש, ואמנם מצאנו שמקדש נקרא משכן שכתוב **ונתתי משכני בתוכם** ומנין שמשכן נקרא מקדש שאין לומר שהכוונה לפסוק **ונסעו הקהתים נושאי המקדש** כי יתכן שהכוונה לארון, אלא יש ללמוד מהפסוק **ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם** וכתוב **ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן**.

שנינו במשנה שחייב בהשתחוה בטומאה ורבא אומר שחייב רק בהשתחוה כלפי פנים אך בהשתחוה כלפי חוץ חייב רק אם שהה, ויש שנו את דברי רבא על הסיפא שחייב בשהה כדי השתחוואה משמע שבהשתחוואה חייב רק אם שהה בה ואמר רבא שרק בהשתחוה כלפי חוץ צריך שיעור שהיה אך אם השתחוה כלפי פנים חייב גם בלי שיעור, ויש לפרש כך את המשנה אם השתחוה כלפי פנים או ששהה כדי השתחויה חייב, ויש לפרש בהשתחוה כלפי חוץ מתי יש בה שהיה ומתי לא והיינו שאם רק כרע זה נקרא בלי שהיה ושהיה היא כדי פישוט ידים ורגלים, ונחלקו בשיעור שהיה ר' יצחק בר נחמני ואחד שעמו והיינו ר"ש בן פזי ויש ששנו שנחלקו ר"ש בן פזי ואחד שעמו והיינו ר' יצחק בר נחמני, ויש שאמרו שזה ר"ש בר נחמני יש שאמר כדי שיעור אמירת כל הפסוק **וכל בני ישראל וראים ברדת האש וכבוד ה' על הבית ויכרעו אפים ארצה על הרצפה וישתחוו והודות לה' כי טוב כי לעולם חסדו**, ויש שאמר שהשיעור הוא כמו האמירה מהמלה **ויכרעו** עד סוף הפסוק.

שנו בברייתא שקידה היא על אפים כמו שכתוב **ותקד בת שבע אפים ארץ**, וכריעה היא על ברכים כמו שכתוב **מכרוע על ברכי**, והשתחוואה זה פישוט ידים ורגלים כמו שכתוב **הבוא נבוא אני ואמך ואחיך להשתחוות לך ארצה**.

רבא מסתפק אם צריך שיעור שהייה לענין חיוב מלקות אם רק לקרבן צריך שהייה ולא למלקות